

JURYRAPPORT DE GOUDEN LIJST 2013

De jury van de Gouden Lijst 2013, bestaande uit:

Jacqueline Ancona, Gerlien van Dalen (voorzitter), Julienne van den Heuvel, Jolanda Hugens en Fleur Perneel, heeft de volgende boeken voorgedragen ter bekroning met een Gouden Lijst of een Eervolle Vermelding. De Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek heeft deze voordracht overgenomen.

GOUDEN LIJST

Beste oorspronkelijk Nederlandstalig boek *Rotmoevie* – Marian De Smet
Uitgeverij Moon

Beste vertaalde boek *Ik zal er zijn* – Holly Goldberg Sloan
Em. Querido's Uitgeverij

EERVOLLE VERMELDINGEN

Rebel met vleugels – Marcel Roijaards
Em. Querido's Uitgeverij

Zwarte zwaan – Gideon Samson
Uitgeverij Leopold

Gesplitst – Neal Shusterman
Uitgeverij Lemniscaat

ALGEMENE INLEIDING

Met de jaren wijzer en ervarener worden, spelen en leren, groeien, smaak ontwikkelen – het leven biedt daartoe doorgaans volop ruimte. En waar het leven daarin verzaakt, kunnen in boeken beschreven levens voorzien. Het is dan ook belangrijk dat er goede en fijne literaire boeken verschijnen die jongeren aanspreken.

De Gouden Lijst is de prijs voor de beste boeken voor jongeren van twaalf tot vijftien jaar, de prijs die volgt op de Griffels. De jury las meer dan zestig titels die verschenen in 2012. De boeken bieden volop mogelijkheden om te genieten, te ontdekken en te reflecteren. Groot worden, groot denken, niet groot genoeg blijken en niet alles blijken te overzien – in de boeken die de jury las voor de Gouden Lijst 2013 vind je volop personages die zich bewust zijn of worden van zichzelf en hun positie en de soms onbegrijpelijke en harde, maar bij tijd en wijle ook prachtige werkelijkheid.

Opvallend genoeg speelt school in het aanbod uit 2012 een ondergeschikte rol. Meer zijn het onbereikbare, (on)betrouwbare of gedroomde ouders en vrienden, ziektes, zwangerschappen, verliefdheden, dromen, onmacht en geworstel in je eentje, die de verhalen bepalen. Achter alle personages zit een diepere laag, een verhaal waar anderen niets van weten en dat hen drijft.

De vorm waarin de verhalen zijn gegoten is zeer divers. Van plotgebonden en voortstuwende verhalen, beschouwende verhalen tot psychologische romans. Verhalen die zich afspelen in de herkenbare realiteit, in fictieve, historische of mythologische werelden, of zelfgeschapen werkelijkheden. Boeken die verwachtingen doorbreken en dromen verwezenlijken, met open eind of happy end.

Het gros van de ingezonden titels, verschenen in 2012, bestaat uit vertalingen uit het Engels. De jury is verheugd dat het Nederlandse aanbod in de nominaties meer vertegenwoordigd is dan vorig jaar, toen er slechts één Nederlandse titel bekroond werd. Dat is een positieve ontwikkeling, waaruit blijkt dat de Nederlandse jeugd- en jongerenliteratuur zeker niet onder doet voor haar buitenlandse concurrenten. Wel blijft er blijkbaar ruimte die opgevuld moet worden vanuit het buitenland. Het is de uitdaging voor auteurs en uitgevers die ruimte de komende jaren te vullen met nog meer goede literaire oorspronkelijk Nederlandstalige boeken voor het Gouden Lijstpubliek. En voor docenten en ouders om ervoor te zorgen dat deze boeken, vertaald én oorspronkelijk Nederlandstalig, ook werkelijk gelezen worden.

De jury heeft unaniem vijf titels gekozen uit een kwalitatief hoogstaand boekenaanbod, dat net zo gemêleerd en kleurrijk bleek als de doelgroep van twaalf- tot vijftienjarigen. Kwaliteit van tekst en vertaling, stijl, compositie, afstemming op de doelgroep en geloofwaardigheid waren daarbij leidend. Hoe verscheiden ook in vorm en stijl, de genomineerde boeken zijn geloofwaardige en vaak tijdloze boeken die een hele tijd mee kunnen.

Zwarte zwaan van Gideon Samson is een verrassend en overrompend boek over de grenzen van vriendschap; een creatief geconstrueerd web van verhaallijnen, geschreven in een ogenschijnlijk simpele maar ingenieuze stijl, vol veelzeggende korte zinnen en rake dialogen in eigentijdse taal. Het boek lijkt in eerste instantie een typisch Griffelboek te zijn vanwege de leeftijd van de hoofdpersonen, maar nadere lezing leert dat dit boek voor een breder publiek geschikt is: vriendschap, erbij willen horen en een eigen identiteit vormen zijn thema's die juist bij de leeftijd van het Gouden Lijstpubliek horen. *Zwarte zwaan* is een indrukwekkend boek dat een breed publiek zal aanspreken. Het feit dat *Zwarte zwaan* is genomineerd voor zowel de Zilveren Griffel als de Gouden Lijst 2013 getuigt daarvan. De jury dankt Stichting CPNB voor het feit dat zij bereid was bij uitzondering deze dubbele nominatie mogelijk te maken, waarmee ook de doelgroepoverstijgende kwaliteiten van dit boek zichtbaar worden.

Kennis van de oorspronkelijke Icarus-mythe is niet noodzakelijk om *Rebel met vleugels* te begrijpen en vooral te waarderen. *Rebel met vleugels* van Marcel Roijaards is een levendig, grappig, anarchistisch en modern verhaal dat bruist en bubbelt – Icarus in een sprankelend nieuw jasje.

In *Ik zal er zijn* van Holly Goldberg Sloan schiet een overdonderende hoeveelheid aan gebeurtenissen voorbij. Dit verhalende en beeldend geschreven boek over onvoorwaardelijke liefde is een heerlijk feelgoodboek dat leest als een film. Bovendien gaat dit avontuurlijke, spannende, onthutsende en meeslepende boek over een onderwerp dat juist twaalf- tot vijftienjarigen bezighoudt: onvoorwaardelijke liefde in verschillende verschijningsvormen. Marian De Smet weet met weinig woorden groots effect teweeg te brengen in sterke, korte, bijna terloopse zinnen en dialogen, die emoties en diepere achtergronden perfect verwoorden en voelbaar maken. *Rotmoevie* is een prachtig boek vol mooie zinnen en metaforen. Een ontroerende *roadtrip*, met een hoofdpersoon die in je hoofd blijft opduiken. Een boek over de ontwikkeling van vriendschap, over het verwerken van verdriet en over groei – thema's die bij de leeftijd van het Gouden Lijstpubliek aansluiten.

Gesplitst is een psychologisch goed uitgewerkt, dynamisch, intrigerend en ontregelend toekomstverhaal. Eenmaal gelezen blijft het verhaal in je gedachten. *Gesplitst* dwingt de lezer na te denken over ethische vraagstukken als recht op leven, dood en zelfbeschikking over lijf en leven.

De auteurs van deze vijf genomineerde titels laten zien dát het kan en hóe het kan: ervaring, verbeelding en wil omzetten in prachtige, interessante romans en verhalen vol bijzondere beschreven levens en werelden in een taal die de alledaagse werkelijkheid overstijgt. Hulde aan de auteurs, vertalers en uitgevers. En voor wie de bekroonde boeken nog niet gelezen heeft: hoogste tijd om daarvoor tijd te maken!

GOUDEN LIJST

Oorspronkelijk Nederlandstalig

Rotmoevie

Auteur: Marian De Smet

Uitgever: Moon

Eppo en Tabby zijn beiden op de vlucht voor hun problemen. Ze treffen elkaar als Eppo een lift krijgt van de achttienjarige Vlaamse Tabby. Zijn plan was te liften naar Parijs; hij wil weg – kilometers weg – van zijn alles verstikkende verdriet. Dat het iets te maken heeft met zijn altijd problemen veroorzakende, maar door hem zeer gewenste weekendpleegbroer Maarten, wordt in terugblikken al snel duidelijk. “Hij was alleen, net als ik. We hoorden bij elkaar.”

Ook de stoere Tabby – de naam van haar lief getatoeëerd op haar arm en haar haar mislukt geblondeerd en daardoor groen –, heeft zo haar eigen problemen. Eppo en Tabby nemen elkaar op sleeptouw, leren elkaar stukje bij beetje kennen gedurende de dagen die ze onderweg doorbrengen en vertrouwen elkaar langzaamaan hun persoonlijke geschiedenis en moeilijkheden toe. Het verhaal wordt in de epiloog afgerond. Eppo blijkt minder alleen te staan in zijn verdriet ‘staat er weer’ aan het eind.

Het verhaal wordt vanuit Eppo’s perspectief verteld in sterke, korte, bijna terloopse zinnen en dialogen, die emoties en diepere achtergronden perfect verwoorden en voelbaar maken. De twijfels en de emoties van Eppo zijn raak beschreven: “Een broer die vals speelde bij dammen, me een sigaret toestak achter het tuinhuis en me leerde hoe ik een brommer kon starten zonder sleutel. Ik maakte zijn huiswerk, gaf hem alibi’s voor al die keren dat hij stiekem het huis uit sloop. ’s Nachts lag ik te luisteren naar zijn ademhaling. ‘Hier,’ zei hij op een dag, en hij gooide me een broek toe. ‘Daar pas ik niet meer in.’ Ik droeg geen andere meer.”

De keuze voor twee verhaallijnen vanuit één vertelperspectief is geslaagd. Eppo’s verhaal is sterk, authentiek en ontroerend. De verhaallijn van Tabby en haar karakter zijn minder uitgewerkt, maar geloofwaardig doordat we haar via Eppo leren kennen. Het toont subtiel dat sommige problemen niet zo groot zijn als ze lijken te zijn.

Het verhaal krijgt een interessante lading doordat Tabby en Eppo tegengestelde personages zijn die gaandeweg het verhaal meer gemeen blijken te hebben. Met weinig woorden wordt een groot

effect teweeggebracht. De voorgeschiedenis van Eppo en Tabby wordt verhullend verteld, maar de goede lezer krijgt voldoende hints om te begrijpen wat er speelt. De brief als vorm om het perspectief van Maarten in het verhaal te brengen, en de introductie van een nieuw personage met aanvullende informatie in de epiloog is geloofwaardig en verteltechnisch slim gedaan.

Rotmoevie is een volwassen boek over grote thema's als de dood en homoseksualiteit, zonder dat het moeilijk of zwaar wordt. Het boek maakt een taboe en een verlies inzichtelijk en herkenbaar. Het verhaal als roadtrip is een goede vorm om de werkelijke reis en de geestelijke reis die de personages afleggen, te verpakken. *Rotmoevie* neemt de lezer mee op avontuur. Tijdens de dynamische reis druppelt langzaam, maar o zo mooi, de achtergrond van het verdriet de gesprekken binnen. En de lezer ontdekt en beleeft het verhaal mee – al meeliftend op de achterbank van Tabby's Golfje.

Rotmoevie is een prachtig boek: goed opgebouwd, vol mooie zinnen en metaforen. Vele flashbacks verdiepen het verhaal. *Rotmoevie* is een ontroerende roadtrip, met een hoofdpersoon die in je hoofd blijft opduiken. Een boek over de ontwikkeling van een vriendschap, over het verwerken van verdriet, en over groei – thema's die bij de leeftijd van het Gouden Lijstpubliek aansluiten. Marian De Smet heeft met dit ontroerende, herkenbare, grappige, zomerse, spannende en gevoelige verhaal sterk werk geleverd.

De jury complimenteert de auteur en kent overtuigd en met veel genoegen de Gouden Lijst 2013 voor oorspronkelijk Nederlandstalig werk toe aan *Rotmoevie*.

GOUDEN LIJST

Vertaald

Ik zal er zijn

Auteur: Holly Goldberg Sloan

Vertaler: Pauline Michgelsen

Oorspronkelijke titel: *I'll be there*

Uitgever: Em. Querido

De zeventienjarige Sam reist samen met zijn autistische twaalfjarige broertje Riddle en zijn vader Clarence door Amerika. Tien jaar geleden werden zij door hun vader ontvoerd, sindsdien onthoudt hij hun ieder contact met de buitenwereld. Nergens wonen ze lang omdat hun schizofrene en bijzonder agressieve vader overal al snel een spoor van inbraken en geweld creëert en de politie moet ontvluchten. “Als je ergens om gaf werd het je afgenomen. Als je voor jezelf opkwam, werd je in elkaar geslagen. Als je wat zei, werd je het zwijgen opgelegd. Ze hadden alleen maar geleerd er voor elkaar te zijn. Daar paste niemand anders meer bij.” De broers hebben alleen elkaar, waarbij Sam zijn jongere broer beschermt. Ze hebben door de vuisten van hun vader geleerd onzichtbaar te zijn. Een toevallige ontmoeting met Emily en haar warme familie verandert alles. Sam merkt dat het ook anders kan. Sam en Emily worden verliefd, de wereldvreemde Riddle die telefoonboeken vol tekent maar amper een woord zegt, kruipt door de lieve zorgen uit zijn schulp. Totdat hun vader weer ‘kortsluiting in zijn hoofd’ krijgt en hen ontvoert naar het volgende krot in een achterbuurt van weer een andere stad. Het is al de zoveelste keer dat Sam en Riddle alles achter zich moeten laten, maar nu ze weten hoe liefde voelt, is dat niet zo makkelijk. Tijdens de bloedstollend spannende vluchtreis komt het op een verlaten plek tot een worsteling, omdat Clarence de jongens wil verhinderen terug te gaan. Sam raakt daarbij door een val in een ravijn zwaargewond. Riddle springt hem achterna en weet hem in leven te houden. Als door een wonder worden ze beiden gered.

Er zijn weinig boeken waarin zo veel gebeurt als in dit boek. De overdonderende hoeveelheid aan gebeurtenissen schiet in korte hoofdstukken in een verpletterend hoge versnelling voorbij. Het verhaal is knap geconstrueerd en bestaat uit korte fragmenten die vanuit het perspectief van verschillende personages worden verteld. Zo kan de lezer met de verschillende verhaalfiguren

meeleven – zelfs met een beer. De verschillende verhalen zijn ingenieus in elkaar geweven; ondanks de veelheid aan perspectieven blijft het overzichtelijk.

Het boek leest als een film. Goldberg Sloan schrijft verhalend en beeldend in een directe, heldere stijl, in korte zinnen en toegankelijk taalgebruik met veel oog voor detail. De beschrijvingen zijn vaak ontroerend, niet in de laatste plaats door hoe daarin de onwetendheid van de jongens – die ondanks de moeilijke omstandigheden puur zijn gebleven – naar voren komt. Hun overleving in de natuur is geloofwaardig uitgewerkt, terwijl juist op het toeval van veel gebeurtenissen het accent wordt gelegd. Prachtig is de wisseling van zorgrollen bij de broers.

Holly Goldberg Sloan weet te bereiken dat je de broers al het mogelijke geluk toewenst. Het zijn personages die je bijblijven, deze moedige jongens die zich ontworstelen aan de door hun vader opgelegde eenzaamheid. Ze banen zich een pad door hun tamelijk onherbergzame leven vol agressie en isolement, vinden troost in muziek, tekenen en de warmte van andermans gezin, en vinden uiteindelijk hun eigen weg.

In *Ik zal er zijn*, uitstekend geschreven door Holly Goldberg Sloan en vertaald door Pauline Michgelsen, schiet een overdonderende hoeveelheid aan gebeurtenissen voorbij. Dit verhalende en beeldend geschreven boek, waarin de humor niet ontbreekt, boeit vanaf het eerste moment. Het is een heerlijk feelgoodboek, dat leest als een film en dat je keer op keer kunt lezen zonder dat het inboet aan kracht. Bovendien gaat dit avontuurlijke, spannende, onthutsende en meeslepende boek over een onderwerp dat juist twaalf- tot vijftienjarigen bezighoudt: onvoorwaardelijke liefde in verschillende verschijningsvormen.

De jury kent met veel genoegen de Gouden Lijst 2013 voor vertaald werk toe aan *Ik zal er zijn*.

EERVOLLE VERMELDING

Rebel met vleugels

Auteur: Marcel Roijaards

Uitgever: Em. Querido

Voor zijn debuut *Rebel met vleugels* liet Marcel Roijaards zich inspireren door de Griekse mythe over Icarus, die er samen met zijn vader Daedalus, uitvinder in dienst van koning Minos van Kreta, van droomde ooit te vliegen. Roijaards creëert een zorgeloze en optimistische Icarus, die altijd zijn eigen weg gaat – dus ook in zijn eigen mythe. In een openluchttheater in Knossos op Kreta, vertellen zes oud-klasgenoten het verhaal van hun ‘vriend die nooit vergeten mag worden’. Als Icarus op een dag de school binnenwandelt is het voor zijn klasgenoten meteen duidelijk: dit is een bijzondere jongen. Hij heeft lak aan regels en zit vol mooie verhalen en idealen, avonturen en vrolijkheid die nieuw zijn voor zijn klasgenoten. Icarus is een dappere dwaas, een vreemde vogel, met zijn positieve kijk op de dingen, zijn filosoferende vragen, zijn verhalen, zijn nieuwsgierigheid naar alles – ‘zelfs naar de dood’ anders dan de rest. Hij wordt op handen gedragen door zijn vrienden die in hem hun grote voorbeeld zien en alle meisjes zijn verliefd op deze held met rossige krullen. Voor Roijaards’ Icarus is niets onmogelijk; het is alles of niets, de veilige middenweg bestaat niet. Van voorspellingen van goden en wetten en regels trekt hij zich niets aan. Wanneer hij verliefd wordt op Ariadne, de dochter van de wrede koning Minos, lijken er echter ook voor Icarus grenzen te bestaan. Maar Icarus zou Icarus niet zijn, als hij zelfs zijn eigen eind niet naar zijn hand zet.

Het verhaal speelt zich af in de Oudheid, maar is meer dan een hervertelling van de oorspronkelijke mythe van Icarus. Roijaards scheidt een volwaardig verhaal dat nieuwsgierig maakt naar de Griekse mythe.

In grote lijnen lijkt het, wel neemt Roijaards in zijn vervolg veel vrijheid en schrijft in hedendaagse taal een eigentijds en levendig verhaal van een rebellerende Icarus tegen de goden en de gebruiken van zijn tijd. In de mythe is Icarus een antiheld die ten gronde gaat aan zijn hoogmoed; dit laatste gebeurt ook hier, maar Icarus is ditmaal echter neergezet als held – hij ontstijgt zijn lot.

“Voor Icarus bestonden er geen doodgewone dagen. Hij genoot van elk moment. Alles wilde hij horen, ruiken, voelen en proeven. Niet eerst het ene en dan het andere, maar alles tegelijk. Bekende wegen omzeilde hij, het gebruikelijke zette hij op z'n kop en de dagelijkse sleur doorbrak hij met een onverwachte wending. Zelfs van iets wat volkomen zinloos leek, wist hij een onvergetelijk avontuur te maken. Hij deed het niet om op te vallen. Zijn hart klopte van nature het tegenritme van de regelmaat.”

Roijaards is toneelmaker en dat is in zijn debuut *Rebel met vleugels* goed merkbaar. Roijaards grossiert in prachtige zinnen. Het verhaal is zeer beeldend geschreven in geloofwaardige dialogen en geconstrueerd als Griekse tragedie. De compositie in vijf bedrijven en het feit dat het zich afspeelt in een Grieks theater schept een bijzondere sfeer.

Kennis van de oorspronkelijke Icarus-mythe is niet nodig om deze Icarus-in-een-sprankelend-nieuw-jasje te begrijpen en vooral te waarderen. Figuren uit de Griekse mythologie komen echt tot leven en doordat het verhaal verteld wordt door zes tieners komt het heel dichtbij. Deze moderne vertelling in historische setting zit vol humor en levenslessen die luchtig weggelezen.

Rebel met vleugels is een levendig, grappig, anarchistisch en modern verhaal dat bruist en bubbelt – een sprankelend, nieuw jasje voor de Icarus-mythe. Het verhaal zuigt je mee, zweept je op en laat je meejuichen, meespringen en meedansen met Icarus. Deze metaforische vertelling over het leven, het grijpen van kansen en het geloven in eigen kracht om verder te komen is een ode aan de idealen van jonge mensen.

EERVOLLE VERMELDING

Zwarte zwaan

Auteur: Gideon Samson

Uitgever: Leopold

“De waarheid is nooit precies zoals je denkt dat hij zou zijn”, luidt het aan Johan Cruijff ontleende toepasselijke motto van *Zwarte zwaan*, een spannend en bizar boek, met een even ingenieuze als onverwachte ontknoping.

De dominante Rifka en de gevoelige en onzekere Duveke zijn vriendinnen. Rifka heeft altijd spannende ideeën en plannen. Haar nieuwste plan is dat ze haar eigen begrafenis wil meemaken, dat zou toch ‘de stunt van de eeuw’ zijn. Met hulp van Duveke zet zij haar eigen ontvoering in scene. Duveke heeft zo haar twijfels, maar vriendinnen zijn met Rifka is wel het hoogste wat je kunt bereiken. Samen heersen ze over ‘het volk der truttenkoppen en piemelpikkies’ en dat zet je niet zo even op het spel en aan de kant. Duveke doet alles waar Rifka om vraagt, maar steeds meer tegen haar zin. Uiteindelijk weet Duveke zich te ontworstelen aan de wurggreep van deze ongelijkwaardige vriendschap. Met verstrekkende gevolgen.

Naast het ontvoeringsplan van Rifka loopt er ook een thema over pesten, angst en depressie, en *peer pressure*. Tot het einde toe houdt Samson de lezer gevangen in een creatief geconstrueerd web van verhaallijnen. Het verhaal wordt verteld vanuit drie perspectieven in tijd en telt drie delen, elk met een eigen verteller: ‘Voor’ met Duveke als ik-verteller, ‘Na’ met Duvekes broer Olivier als hij-verteller en ‘Tijdens’ met Rifka als jij-verteller.

De titel krijgt in het boek verschillende betekenissen. Door Duvekes toedoen valt een beeldje van een zwarte zwaan, uit de verzameling van haar moeder, kapot. Duvekes broer Olivier neemt de schuld op zich: een vooruitwijzing naar het verpletterende einde. Het is het begin van een onstuitbare reeks gebeurtenissen en de symboliek van de zwarte zwaan is sterk: Duveke als buitenbeentje en de inktzwarte daad.

Samson schreef een bizar verhaal, dat makkelijk leest door de korte hoofdstukken in de hem kenmerkende, ogenschijnlijk simpele maar ingenieuze stijl, vol veelzeggende korte zinnen en rake dialogen in eigentijdse taal.

In een sterke constructie met slimme wisseling van perspectief en tijd beschrijft Samson de ontvoering en houdt de spanning vast. De drie perspectieven passen bij de positie en karakters van de personages: Duveke is de identificatiefiguur, Olivier de helpende bijfiguur en Rifka de zelfingenomen opponent. Het verhaal leest als een whodunit, waarbij de lezer met ieders verhaal meer puzzelstukjes krijgt om de intrige te completeren. Herlezen brengt nieuwe dingen naar boven.

Zwarte zwaan is een indrukwekkend en grimmig, bijna onmogelijk verhaal, ongelooflijk geloofwaardig opgeschreven. Een goed geschreven en overrompelend boek over onvoorwaardelijke liefde, pesten, fantasie versus werkelijkheid, familie, verraad en de grenzen van vriendschap.

EERVOLLE VERMELDING

Gesplitst

Auteur: Neal Shusterman
Vertaler: Lydia Meeder
Oorspronkelijke titel: *Unwind*
Uitgever: Lemniscaat

Gesplitst speelt in een niet nader geduide toekomst, waarin iPods en andere gadgets dateren uit vroeger tijden. Het verhaal opent met de ‘Wet op het leven’, resultaat van een hevige strijd om abortus die zelfs tot een Burgeroorlog leidde. Volgens de Wet mag iedereen ter wereld komen, maar ouders kunnen tussen het dertiende en achttiende jaar van hun kind kiezen voor een zogenoemde ‘retroactieve abortus’, waarbij het kind kan worden ‘gesplitst’. Kinderen kunnen letterlijk in onderdelen opgesplitst worden, die bij anderen worden getransplanteerd. Zo blijven zij leven, zij het verspreid over verschillende lichamen, wat tevens het gebrek aan donormateriaal opheft. Voor ieder tiende kind (‘tiender’) is gesplitst worden een lotsbestemming, en wie niet goed genoeg of niet gewenst is kan ‘geooievaard’ worden – te vondeling gelegd bij wildvreemden of aan de staat gegeven. Als kind ben je pas na je achttiende veilig. Hoofdpersonen Connor, Risa en Lev zullen om uiteenlopende redenen gesplitst worden. *Gesplitst* vertelt het verhaal van deze drie ‘splitsers’ die elkaar in hun lotsbestemming ontmoeten en er alles aan doen om zich ertegen te verzetten en aan het ‘oogstkamp’ te ontsnappen.

Neal Shusterman schetst een wereld waarvan de essentie elementair is teruggebracht in het omslag. Het toont in één beeld waar het boek over gaat: het lichaam als verzameling bruikbare, losse onderdelen. Kinderen moeten waarde hebben voor de maatschappij. Er wordt niet meer geopereerd om iets te maken, maar om te vervangen. Ethische kwesties als adoptie, abortus, orgaandonatie, de definitie van leven en het hebben van een ziel komen aan de orde in een dystopische setting.

Het boek lijkt door zijn onderwerp in eerste instantie te gruwelijk te zijn voor de doelgroep, maar niets is minder waar. Shusterman weet het bizarre gegeven geloofwaardig over te brengen aan de lezer. Knap en inlevend volgt het verhaal de drie hoofdpersonages, maar ook anderen, zelfs ‘de meute’. Existentiële, ethische en filosofische levensvragen zijn in dialogen en gesprekken tussen personages creatief verwerkt en komen vanuit verschillende perspectieven

misselijkmakend spannend en goed naar voren. Het lot van tot splitsen gedoemde personen is gruwelijk, maar heeft ook positieve kanten. “Als ik word gesplitst, wil ik dat mijn ogen naar een fotograaf gaan – een die met supermodellen werkt. Dat moeten mijn ogen zien.” De verschillende verhaaldelen, de korte hoofdstukken en het wisselen van personages laten de problematiek van verschillende kanten zien, en geven het verhaal vaart en spanning zonder al te beklemmend te zijn.

Dit intense en voortstuwende verhaal geeft de lezer – wachtend op een oplossing – en passant een college over sociale interactie, groepsvorming en macht. En doordat er veel personages gevolgd worden, is het een boek dat verschillende lezers zal aanspreken; een boek geschikt voor jongens én meisjes.

Gesplitst is een psychologisch goed uitgewerkt, dynamisch, intrigerend en ontregelend toekomstverhaal. Eenmaal gelezen blijft het verhaal in je gedachten. *Gesplitst* dwingt de lezer na te denken over ethische vraagstukken als recht op leven, dood en zelfbeschikking over lijf en leven.